

Læringspakke om lungebetændelse

Målgruppen for denne læringspakke: Sundhedsprofessionelle i CSP

Formål med denne læringspakke

- At opnå viden om lungebetændelse
- Igangsætte tidlige indsatser og forebygge lungebetændelse
- Reducere antallet af borgere, som får lungebetændelse og bliver indlagt

Indhold

- Lungebetændelse
- Symptomer
- Hvordan udvikler sygdommen sig?
- Behandling
- Eftervirkning af sygdomsforløbet
- Borgers indsats for at blive hurtigere rask
- Sådan nedsætter borger risikoen for ny lungebetændelse
- ISBAR - kommunikation

Lungebetændelse / Pneumoni

- Lungebetændelse er en betændelse i lungevævet
- Lungebetændelse er en ofte set sygdom, som kan skyldes forskellige bakterier, virus og andre mikroorganismer
- Lungebetændelse er den hyppigste årsag til dødsfald af smitsomme sygdomme på verdensplan, og står for ca. 45.000 årlige indlæggelser i Danmark og forekomsten er stigende
- Den gennemsnitlige dødelighed er høj: 10-15 % dør indenfor 30 dage, endnu flere blandt ældre borgere og borgere med en eller flere kroniske sygdomme

Symptomer

Symptomerne på lungebetændelse er bl.a.:

- Hoste
- Åndenød
- Feber
- Smerter i brystet, når borger trækker vejret

Når lungevævet bliver betændt, er transporten af ilt dårligere, og borger kan derfor få åndenød. Jo større en del af lungen, der bliver ramt, desto mere udtalt kan åndenøden blive.

Smitte sker ofte via dråber, ved hoste eller nys fra en syg person, men generelt er lungebetændelse ikke særlig smitsom. Ofte bliver man syg af sine egne bakterier, som man har i svælget.

Symptomer

Derudover vil nogle af følgende symptomer kunne observeres hos borger:

Almene symptomer

- Feber
- Kulderystelser
- Hovedpine
- Utilpashed

Hud

- Klam, blåligt skær

Lunger

- Hoste og opspyt
- Vejtrækningsbesvær
- Smerter ved dyb indånding

Led

- Smerter

Blodkarrene

- Lavt blodtryk

Hjerte

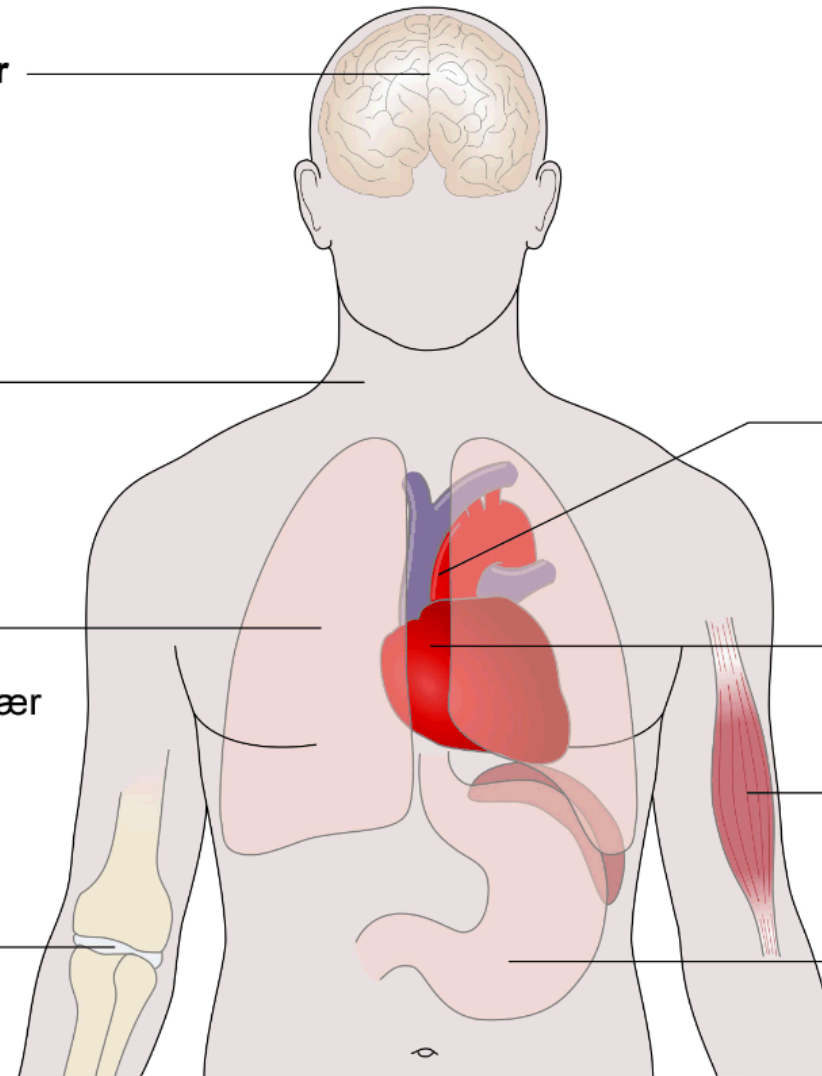
- Høj puls

Muskler

- Muskelsvaghed og -træthed

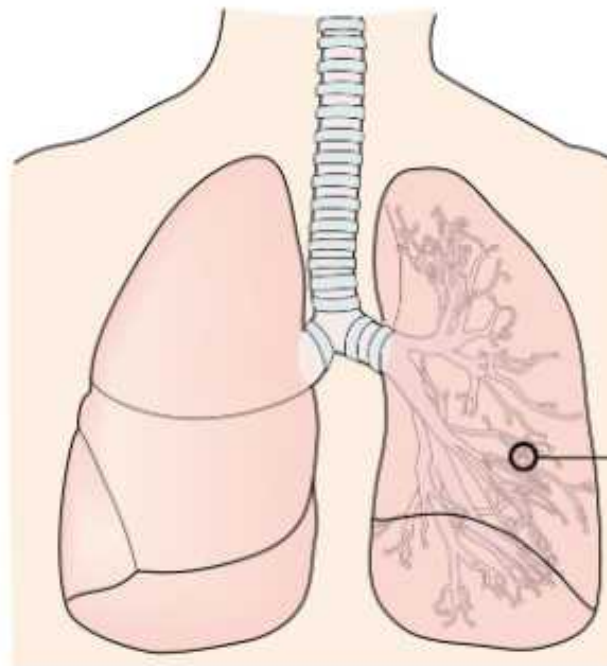
Mavesæk

- Kvalme og opkastninger

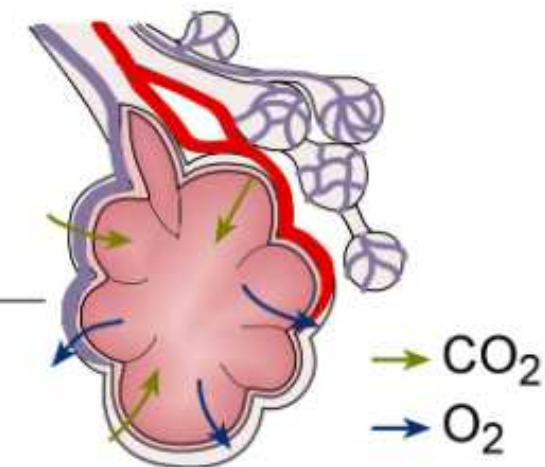

Hvordan udvikler sygdommen sig?

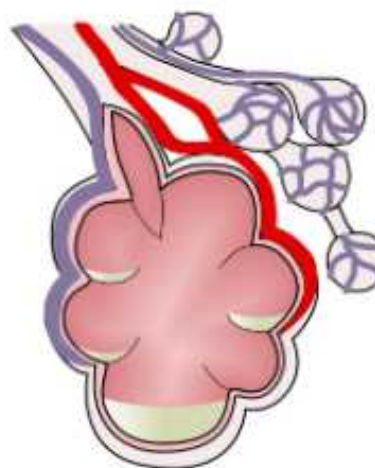
Se animationsfilm om lungebetændelse ved at klikke på [link](#)

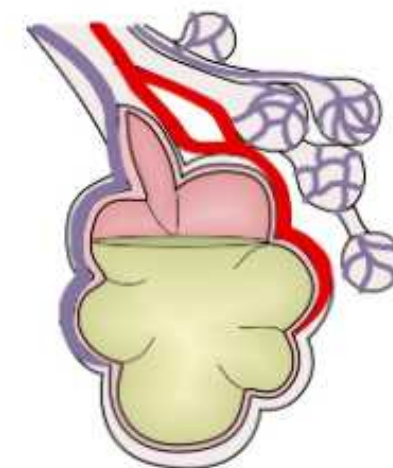
Normal alveole

Alveole med væske

Alveole med væske og pus

Hvordan udvikler sygdommen sig?

- Der er stor variation i, hvor alvorligt en lungebetændelse kan forløbe. Typen af den mikroorganisme, som ligger til grund for infektionen, samt alderen og den almene tilstand hos den syge, spiller ind.
- Hos ældre og personer med svækket immunforsvar er lungebetændelse en alvorlig sygdom, som ofte kræver indlæggelse på sygehus. For de fleste vil en kur med antibiotika dog være tilstrækkeligt til, at sygdommen går over i løbet af 1-3 uger.
- Lungesvigt, hvor lungerne ikke kan ilte blodet tilstrækkeligt, kan i sjældne tilfælde kræve behandling i respirator.
- Blodforgiftning, hvor bakterierne spredes rundt med blodet, er en sjælden, men en meget alvorlig komplikation.

Behandling

De fleste personer med lungebetændelse kan behandles hjemme.

Det er vigtigt, at:

- kroppen får ro og hvile for at fremskynde helbredelsen
- borger holdes varm
- borger drikker rigeligt med væske

Ved infektioner med bakterier bliver sygdommen behandlet med antibiotika.

Lungebetændelse forårsaget af virus behandles ikke medicinsk.

I alvorlige tilfælde kan det blive nødvendigt at blive indlagt på sygehus.

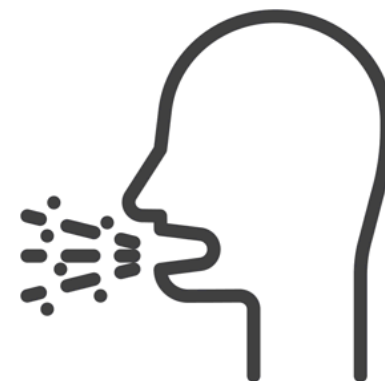
Borgere over 65 år og borgere i særligt udsatte risikogrupper kan blive gratis vaccineret.

Eftervirkning af sygdomsforløbet

Ikke alle sygdomsforløb er ens, men der vil typisk gå flere uger efter sygdommen før borger føler sig rask igen.

Generelt kan borger forvente følgende forløb:

- 1 uge – Feberfri
- 4 uger – Hoster mindre slim op
- 6 uger – Hoster mindre og har ikke åndenød
- 3 mdr. – Få lungesymptomer, men vil stadig være træt
- 6 mdr. – Langt de fleste føler sig habituelle

Borgers indsats for at blive hurtigere rask

- Holde sig i gang
 - Det er vigtigt, at borger kommer ud af sengen og får rørt sig flere gange om dagen, så musklerne ikke svækkes
- Husk at spise og drikke rigeligt
- Lytte til kroppens behov for hvile
- Følg medicinsk behandling. Borger skal gøre sin antibiotikakur helt færdig.
 - Vær evt. opmærksom på sidedispenseringer, hvis borger har dosisdispenseret medicin

Sådan nedsætter borger risikoen for ny lungebetændelse

- Undgå rygning
- Spise sundt og varieret
- Have god håndhygiejne gennem hyppig håndvask
- Motionere
- Opretholde eller opnå en normal vægt
- God mundhygiejne

Hvad skal du som medarbejder være opmærksom på?

- Har borger svækket hosterefleks som følge af f.eks. højt forbrug af alkohol, hjertesygdom, KOL, sygdomme i centralnervesystemet eller høj alder?
 - Ved disse tilstande opstår der hyppigere lungebetændelse, da luftvejene ikke renser sig tilstrækkeligt ved hjælp af hoste
- Tager borger sin lungemedicin korrekt?
- Anvender borger sin PEP-fløjte?
 - En PEP-fløjte kan løsne slim i lungerne og hjælpe borgere til at få en bydere og mere rolig vejtrækning
- Kan borger have dysfagi?
- Hvordan er mundhygiejnen?

Hvad skal du som medarbejder være opmærksom på?

- Tidlig opsporing og reaktion fra medarbejderne er vigtig, da tidlig diagnose og behandling er betydningsfuld for borgerens forløb og almen tilstand.
- Det er vigtigt at være nysgerrig og opsøgende på, hvorfor borger udvikler lungebetændelse.
- Observer for virkning og bivirkning af antibiotika. Vurder om borgers tilstand bliver bedre, ellers skal der rettes henvendelse til den praktiserende læge.
- Udfør god håndhygiejne før kontakt til borger.

Sparringspartnere

Hjælp til rygestop, kostvejledning og motion:

- Borger kan bl.a. få hjælp til rygestop, kostvejledning og motion i Sundhedscentret i kommunen.
- Send gerne observationen 'Kommunikation fra ...' i Cura til Sundhedscentret med en beskrivelse af problemstillingen eller henvis til relevant helbredstilstand.

ISBAR – Kommunikation

Anvend ISBAR til sikker mundtlig eller skriftlig kommunikation:

- **I – Identifikation:** oplys dit navn og funktion, samt borgers navn
- **S – Situation:** beskriv situationen herunder symptomer og observationer.
Hvilken ændring er der tale om og gennem hvor lang tid.
Se relevant helbredstilstand og observationer.
- **B – Baggrund:** beskriv borgers situation og tiltag indtil nu.
Se relevant helbredstilstand, herunder faglig vurdering/plan, og observationer.
- **A – Analyse:** beskriv hvad du ønske hjælp til eller afklaring på
- **R – Råd:** afklare hvilke råd og faglig plan, der skal forsøges

Husk tydelig journalføring efter endt kommunikation!

Forberedelse til ISBAR - BAGGRUND

- Se evt. andre relevante helbredstilstande

- Er borger udredt?
- Har sygdomshistorie indflydelse på problematikken?
- Er der behov for justering af medicin?
- Praktisk hjælp f.eks. tandbørstning
- Tandstatus og evt. proteser.
- Er der komplicerende dementielle forhold?
- Hvad er aftalen vedr. sundhedsfaglige beslutninger, habilitet, pårørende tlf. nr.?